

12. МАСОВИЙ ВІДКРИТИЙ ОНЛАЙН-КУРС ЯК ПРОГРЕССИВНА ФОРМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Москаленко В.О., *к.е.н., доцент кафедри менеджменту
НУХТм. Київ, Україна*

Євсєєва І.В., *доцент кафедри менеджменту НУХТ
м. Київ, Україна*

З розвитком ери інтернету і як наслідком появою різних форм інтерактивного навчання, ми почали спостерігати зміну

парадигми розвитку вищої освіти у всьому світі. Університетська освіта переживає тектонічних шок. Постає питання: нова парадигма буде руйнівною для звичайної системи освіти у вищих навчальних закладах або стане її доповненням.

Як і в історії з інтернетом, MOOCs являє собою величезну можливість глобальної демократизації знань. На відміну від традиційного дистанційного навчання та відкритих освітніх ресурсів (Open Educational Resources, OEM), які, безумовно, є їх попередниками, всім MOOC-проектам властиві наступні ознаки:

- залучення викладачів кращих університетів;
- наявність: графіка, розкладу, дедлайнів;
- наявність числених каналів зворотного зв'язку (слухач-викладач, слухач-слухач);
- безкоштовність;
- як наслідок, масовість і глобальність: тисячі, десятки і сотні тисяч користувачів з усього світу.

Масовий відкритий онлайн-курс (англ. Massive open online courses, MOOC) - інтернет-курси з масовою інтерактивною участю і відкритим доступом є, однією з форм дистанційної освіти. В якості додатків до традиційних матеріалів навчального курсу, таким як відео, читання і домашні завдання, масові відкриті онлайн-курси дають можливість використовувати інтерактивні форуми користувачів, які допомагають створювати і підтримувати спільноти студентів, викладачів та асистентів (TAS).

Термін МООС був вигаданий Девідом Корм'є з Університету Острів Принца Едуарда та старшим науковим співробітником Брайаном Олександром з Національного інституту технології у 2008 році. В свою чергу, безкоштовні масові відкриті інтернет курси (МООС) - менше, ніж за рік ясно дали зрозуміти, це одна з найновіших і прогресивних форм дистанційного навчання.

Дистанційні курси припускали перегляд відео матеріалу, роботу з текстом, виконання завдань з автоматичною перевіркою і проходження тестів (xMOOC).

Таким чином, з'явилися два типи відкритих дистанційних курсів, для яких характерна велика географія учасників, великий відсів учасників (для xMOOC - 85%, для cMOOCs -40%) і велика масовість, причому для xMOOC вона на порядок вище. Відмітимо відмінність двох вищезазначених моделей.

xMOOC використовує когнітивно-бихевиористський підхід, мета навчання визначається викладачем, він орієнтований на вивчення технічних дисциплін, де можна автоматизувати перевірку виконаних завдань, спостерігачів в курсі практично немає, викладачі виконують переважно контролюючі ролі, курси відкриті для всіх.

cMOOC використовує коннективістський підхід, мета навчання визначається учнем, курс призначений для вивчення гуманітарних дисциплін, величезна кількість учасників в курсі,

викладачі виконують різні ролі, для курсу характерна відкритість навчання, діалогу, дискусії та бесід, і т.п.

Для сМООС характерно: структурована мережа, використання щоденного бюлетня, велика кількість змісту, соціальний підхід до навчання. сМООС сприяє кластеризації людей навколо центрального ядра.

У сМООС викладач грає багато ролей: він підсилювач, куратор, орієнтує і соціально управляє створенням смислів, фільтрує, моделює і постійно присутній. Успіх студента в сМООС забезпечує вміння орієнтуватися в мережі, сформовані персональна навчальне середовище і персональна навчальна мережа, особисті цілі. Розвиток особистості і приватне навчання займає центральне місце в сМООС.

Експерти вважають, що сМООС підходить для ефективних самостійних учнів, які навчилися вибирати зміст. сМООС може бути найбільш ефективною формою безперервного навчання та підвищення кваліфікації.

Як уже зазначалося, кардинальною відмінністю від існуючих онлайн-курсів і відкритих освітніх ресурсів колишнього покоління є те, що це справжнє університетське навчання. Воно починається в певний день і має певне завершення. При цьому навчання безкоштовно і відкрито для всіх.

Подібні сайти розраховані на студентів різних рівнів підготовки - як на новачків, так і на досвідчених фахівців. Найпопулярніші масові онлайн-курси збирають сотні тисяч

студентів. Найпопулярніші платформи для масових відкритих онлайн-курсів - Coursera, EdX, Udacity.

Зазначимо, що важливим нововведенням стало не збільшення безкоштовних курсів, які вже існували в інтернеті більше 10 років, а створення нового формату, з сертифікацією в кінці програми.

В кінці 2012 року, Відкритий університет Великобританії запустив Британську версію MOOC провайдера Futurelearn, як окрему компанію, яка співпрацює також з іншими університетами країни. У березні 2013 року на подібний крок пішов і університет Австралії анонсує проект Open2Study. Обидва проекти Futurelearn та Open2Study мають намір спиратися на досвід своїх базових університетів.

До початку серпня 2012 було зареєстровано перший мільйон слухачів з 196 країн. Розподіл по країнах ілюструє діаграма (рис.1.) відомо, що 42% слухачів становлять жінки, 57% чоловіки. Після США, найбільш часто записуються студенти з Бразилії, Індії, Великобританії, Китаю та Канади. Україна представлена майже 2% від загальної кількості (12 позиція в рейтингу).

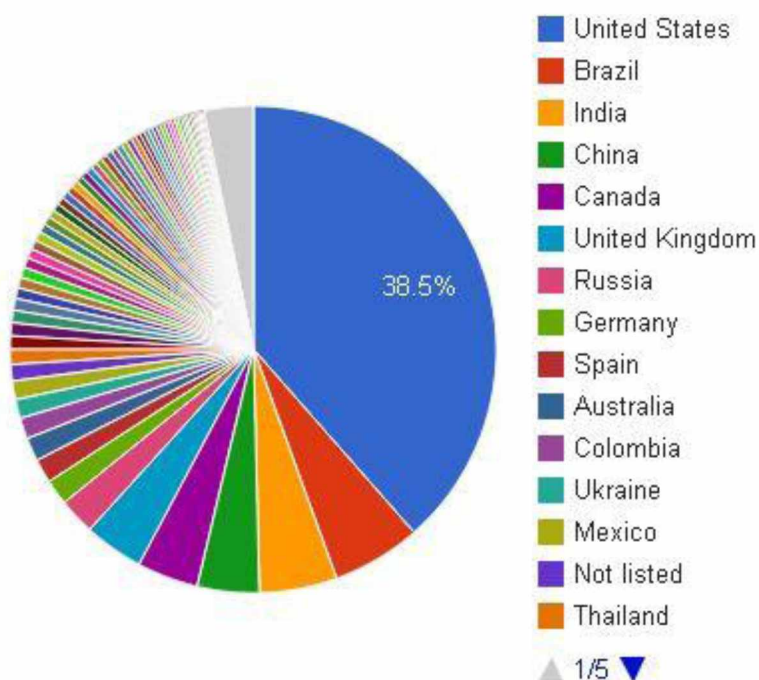

Рис. 1 Розподіл по країнах користувачів МООС

МООС постачальників з'явилися також і в інших державах, у тому числі Iversity в Німеччині. Деякі організації також мають свої власні MOOCs - в тому числі можна назвати компанію Google.

В свою чергу, 16 жовтня 2014 року відкрилася реєстрація на чотири безкоштовних онлайн-курсу, які будуть читати викладачі з КПІ, Київського національного університету ім. Т. Шевченка та Києво-Могилянської академії. Зареєструватися на курси можна на сайті громадської організації Prometheus, серед співзасновників якої Іван Примаченко з університету Шевченка та викладач КПІ Олексій Молчановський. Ініціатори цього соціального проекту

вирішили спробувати повторити успіх популярної платформи для онлайн-навчання Coursera.

Мета організаторів - не тільки самостійно створювати і розміщувати курси на сайті, а й давати можливість українським вузам і викладачам безкоштовно додавати свої власні курси. Пріоритетними тематичними напрямками обрані ІТ, бізнес, історія, право, іноземні мови.

Отже, МООС ця модель освіти, яка має потенціал або - як заміна звичайного освіти, або як доповнення до нього.

МООСs може поліпшити місцеві програми навчання, а, відповідно значно знизити витрати на викладання. Вони можуть зробити місцеве вищу освіту більш привабливим. Деякі з університетів (можливо, більшість) будуть використовувати МООСs для того що б скоротити свої витрати на персонал.

Без сумніву, більшість університетів буде розвивати поєднання локального і глобального змісту. Також зазначимо, що для більшості країн, що розвиваються є тільки одна перешкода у використанні МООС - англійська мова. Дійсно, розуміння англійської мови є необхідною умовою вивчення переважної більшості МООС.